Svar på skriftligt spörsmål SSS 1035/2020 rd

Svar på skriftligt spörsmål om sambandet mellan statens och städernas mål för koldioxidneutralitet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1035/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Minna Reijonen /saf.:

> På vilket sätt beaktas i helheten på statlig nivå de ambitiösa separata klimatmål som olika kommuner och städer har ställt upp?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Kommunerna och städerna har en viktig roll i uppnåendet av Finlands klimatmål. Finland kan uppnå koldioxidneutralitet 2035 bara om även kommuner och regioner gör aktivt och genomslagskraftigt klimatarbete. Kommunerna ansvarar i sina regioner bland annat för planläggning, markanvändning, trafikplanering, ägarstyrning av energibolag och val av uppvärmningsmetoder för de byggnader som de äger. En grov tumregel är att kommunorganisationens andel är ca 10 % av kommunens regionala helhetsutsläpp, invånarnas ca 45 % och företagens ca 45 %. Utöver kommunernas egna klimatåtgärder lönar det sig för kommunerna att främja invånarnas, företagens och andra intressegruppers klimatarbete och därigenom påverka indirekt de utsläpp som uppstår i kommunens region. Kommunerna verkar som plattformar och möjliggörare, inspirerare och påskyndare för lokalt och regionalt klimatarbete. Kommunernas klimatarbete stöder genomförande av riksomfattande klimatpolitiska mål och åtgärder, bl.a. sektorspecifika färdplaner för ett koldioxidsnålt samhälle. Ansvarsfördelningssektorns riksomfattande åtgärder och styrmedel, och även utsläppshandeln, påverkar direkt kommunernas utsläpp och hjälper kommunerna att uppnå deras egna mål.

Nästan hälften av finländarna bor i kommuner som strävar efter koldioxidneutralitet senast 2030. Enligt Finlands miljöcentrals nya system för utsläppsberäkning har kommunernas utsläpp minskat med 12 procent i ansvarsfördelningssektorn år 2005–2017. Det finns skäl att observera att Finlands 310 kommuners sammanräknade utsläppsminskning är samma som hela Finlands utsläppsminskning. Fördröjningen i många utsläppsminskningsåtgärders effekter och den kvarvarande klyftan till kommunernas och Finlands mål för koldioxidneutralitet visar att det finns ett klart behov för påskyndande av kommunernas klimatarbete.

Kommunernas och regionernas klimatarbete grundar sig till stor del på frivillighet. Både kommunernas och statens satsningar behövs för att lösa klimatkrisen, eftersom de har tillgång till olika urval av styrmedel. Åtgärder på statlig nivå kan öka lönsamhet av kommunernas klimatarbete.

Kommunernas och regionernas klimatarbete främjas och påskyndas på många olika sätt, bl.a. genom att finansiera lokala och regionala klimatlösningar och sprida bästa klimatverktyg och klimatverksamhetsmodeller.

Miljöministeriets program Kommunernas klimatlösningar stöder och finansierar kommunernas och regionernas klimatarbete genom upphandling och statsunderstöd. Största delen av finansieringen av programmet riktas direkt som understöd till kommunernas och regionernas egna klimatprojekt och utgångspunkten i dessa projekt är att ta i bruk bästa klimatpraxis och testa nya metoder. Dessutom används en del av programfinansieringen för upphandling på nationell nivå. På detta sätt möjliggörs klimatarbete i alla kommuner och regioner, bland annat genom att utveckla gemensamma verktyg, verksamhetsmodeller, kommunikationsmaterial, kunskapsunderlag och utbildningar.

Utsläppsutvecklingen av växthusgaser i Finland övervakas genom inventering av växthusgaser, där kommunernas och städernas ambitiösa åtgärder för utsläppsminskning syns som en minskning av Finlands växthusgasutsläpp. Utsläppsminskningar som kommunernas och städernas aktiva klimatarbete leder till stöder även uppnåendet av statens utsläppsmål.

Helsingfors 18.2.2021

Miljö- och klimatminister Krista Mikkonen